

KOD UCZNI

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Egzamin ósmoklasisty

Język polski

Czas pracy: 120 minut

Liczba punktów do zdobycia: 50

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych **stronach** jest wydrukowanych **20 zadań**.
2. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
3. Na tej stronie wpisz swój kod, numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
5. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora.
7. W zadaniach zamkniętych, tj. 1–4, 9–10, 13–15 oraz 17, poprawna jest zawsze tylko jedna odpowiedź.
8. Rozwiązania zadań otwartych, tj. 5–8, 11–12, 16, 18–20, zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.

Powodzenia!

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Stefan Żeromski

Szyfrowe prace

- A... – mruknął Sztetter. – Wasza familija¹?
 - Zygier – rzekł nowy uczeń. [...]
 - Chcesz pan uczyć na lekcje języka polskiego?
 - Rozumie się! Przecież to nasz język ojczysty... (*Wied' eto nasz rodnoj jazyk*). [...]
 - Proszę mi powiedzieć – rzekł jeszcze nauczyciel – co pan czytałeś, w jakim kierunku?
 - Czytałem... tak dosyć rozmaitych rzeczy.
 - A z literatury polskiej?
 - Uczyliśmy się kolejno, systematycznie, okresami. [...]
 - Cóż pan czytałeś np. z Mickiewicza? [...]
 - Czy ja wiem? *Trzecia część... Improwizacja, Pan Tadeusz, Księgi Pielgrzymstwa...*
- Sztetter umilkł. Po chwili zapytał jeszcze.
- No, a coż pan wiesz o Mickiewiczu?

Uczeń wyraźnie, jasno i bardzo szczegółowo opisał w języku rosyjskim młodość poety, związek Promienistych, Filomatów i Filaretów, aresztowania, uwięzienie i deportację. Wprost od tych szczegółów najniespodzianie zjechał z Wilna do Warszawy i już nie ku profesorowi, lecz w stronę klasy zwrócony jał wyborną i bardzo piękną ruszczyznę z chwalebnym uniknięciem „polonizmów” plastycznie malować napad podchorążych na Belweder w nocy 29 listopada.

Oszołomiony belfer, pragnąc co tchu przerwać ten wykład, rzucił pytanie:

- Umiesz pan może co na pamięć?
- Tak, umiem to i owo.
- Proszę powiedzieć.

Zygier złożył książkę, przez chwilę się namyślał i wnet zaczął mówić głosem nie donośnym, ale dźwięcznym jak szlachetny metal:

Nam strzelać nie kazano. Wstąpiłem na działo...

Usłyszawszy te wyrazy, Sztetter zerwał się na równe nogi i zaczął machać rękami, ale Zygiek nie umilkł. Jakby odepchnięty jego wzrokiem nauczyciel siadł na swym krześle, podparł głowę rękoma i nie spuszczał oka z szybek w drzwiach. W klasie stała się cisza. Wszystkie oczy skierowały się na wypowiadającego „wiersze polskie”. Ten mówił równo, ze spokojem i umiarkowaniem, ale jednocześnie z jakąś ukrytą w słowach wewnętrzną gwałtownością, która kiedy niekiedy, w pewnych ceszurach, wymykała się między sylabami. Dziwne, niesłychane słowa przykuwały uwagę, potężny obraz boju roztwierał się przed oczyma słuchaczy – i nagle mówca dźwignął swój głos o stopień wyżej:

*Gdy Turków za Balkanem twoje straszą spiże,
Gdy poselstwo francuskie twoje stopy liże,
Warszawa jedna twojej mocy się urąga!
Podnosi na cię rękę...*

Stefan Żeromski, *Szyfrowe prace*, Konin 2019.

¹ Familia – nazwisko

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Z rozmowy Zygiera z nauczycielem wynika, że chłopak jest patriotą.	P	F
Opisana w powyższym fragmencie powieści scena jest momentem przełomowym w życiu profesora Sztettera.	P	F

Zadanie 2. (0–1)

Dokończ zdanie. Odwołując się do całości lektury, wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Zygier wygłasza wykład w języku rosyjskim, ponieważ

- A. był z pochodzenia Rosjaninem.
- B. wydarzenia dzieją się na lekcji języka rosyjskiego.
- C. był to język wykładowy w gimnazjum klerykowskim.
- D. nie chciał być rozumianym przez pozostałych uczniów.

Zadanie 3. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Użyte w tekście sformułowanie *jął wyborną i bardzo piękną ruszczyzną z chwalebnym uniknięciem „polonizmów” plastycznie malować napad podchorążych na Belweder* ma wydźwięk A/B i w kontekście całej lektury służy ukazaniu C/D.

- A. ironiczny
- B. pozytywny
- C. wyższości języka rosyjskiego nad polskim.
- D. pogardy wobec działań rusyfikacyjnych.

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Bernard Zygierec recytuje fragment

- A. *Dziadów* cz. III.
- B. *Reduty Ordona*.
- C. *Śmierci Pułkownika*.
- D. *Pana Tadeusza*.

Zadanie 5. (0–2)

Reakcje nauczyciela i uczniów na recytację Zygiera bardzo się różnią. Jakie zdradzają emocje Sztettera, a jakie uczniów? Podaj po dwa przykłady.

a) emocje Sztettera:

b) emocje uczniów:

Zadanie 6. (0–3)

Przeczytaj podaną definicję, a następnie wykonaj zadanie.

Konformista – «człowiek, który bezkrytycznie podporządkowuje się normom, wartościom i poglądom uznanym za obowiązujące w danej grupie»

Czy profesora Sztettera można nazwać konformistą? Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do przywołanego fragmentu *Syzyfowych prac*, całej powieści oraz podanej definicji.

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–2)

Poniżej okładka jednego z wydań *Syzyfowych prac* Stefana Żeromskiego.

Źródło: <http://galeriakongo.blogspot.com/2014/06/syzyfowe-prace-stefan-zeromski.html>

W kontekście całego utworu wyjaśnij sens umieszczenia na niej kwitnącej gałązki. Odczytaj jej znaczenie dosłowne i metaforyczne.

a) znaczenie dosłowne:

.....

b) znaczenie metaforyczne:

.....

Zadanie 8. (0–2)

Jakie miejsce – wysokie czy niskie – w twoim rankingu lektur obowiązkowych poznanych w szkole podstawowej zajmuje powieść Stefana Żeromskiego? Uzasadnij swój wybór dwoma argumentami.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wpisz w wyznaczone miejsca A albo B.

- A. nie jeden
B. niejeden

1. I dzisiaj czytelnik wzrusza się, czytając *Syzyfowe prace*.
2., ale wielu patriotów walczyło z rusyfikacją.
3. Wśród Polaków żyjących pod zaborami prezentował taką postawę jak Zygier.

Zadanie 10. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W zdaniu *Zygier złożył książkę, przez chwilę się namyślał i wnet zaczął mówić głosem nie donośnym, ale dźwięczącym jak szlachetny metal* zastosowano A/B w celu podkreślenia C/D głosu recytatora.

A. porównanie	C. wyrazistości
B. ożywienie	D. delikatności

Zadanie 11. (0–3)

Zredaguj zaproszenie na wykład profesora Andrzeja Madalińskiego, wybitnego historyka, poświęcony współczesnemu patriotyzmowi. Zachęć kolegów i koleżanki do udziału w nim, używając dwóch argumentów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Zaproszenie
.....
.....
.....
.....
.....

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.**Magdalena Goetz*****Współczesny patriotyzm***

W ostatnich latach wzrosło zainteresowanie młodzieży patriotyzmem. Młodzi ludzie manifestują je, np. nosząc odzież i gadżety z barwami narodowymi i symbolami walki o niepodległość (np. znakiem Polski Walczącej). Wydaje się też, że wzrasta ich zainteresowanie historią Polski oraz wojskowością. Patriotyzm jednak może, a nawet powinien, mieć różne oblicza i nie należy go sprowadzać jedynie do walki narodowo-wyzwoleńczej. [...]

Internetowa encyklopedia PWN definiuje patriotyzm bardzo szeroko, jako „wszelkie umiłowanie ojczyzny jako miejsca swojego pochodzenia i/lub zamieszkania”. Takie ujęcie pozwala każdemu na swój sposób określić, co rozumie pod tym pojęciem i w jaki sposób chce (jeśli chce) realizować je w swoim życiu. Jednocześnie ta duża dowolność interpretacji sprawia, że niemal odkąd pojawiło się pojęcie patriotyzmu, wciąż trwa dyskusja o tym, jak można je rozumieć. Zdarza się, że jest to wręcz przyczyną konfliktów, ponieważ w wielu ludziach pojęcie to wywołuje silne emocje.

Czym patriotyzm jest, a czym nie jest

Nie zawsze jednak patriotyzm jest rozumiany właściwie. Miłość do ojczyzny i utożsamianie się ze swoim narodem należy odróżnić od postaw wyższości, wrogości i nienawiści wobec innych narodów i kultur. Te ostatnie postawy to ksenofobia, nacjonalizm i szowinizm – w żadnym wypadku nie należy mylić ich z patriotyzmem. Takie pomyłki mogą nas wiele kosztować, bo – jak pokazuje historia – często prowadzą do przemocy. Najbardziej jaskrawym tego przykładem jest zbrodnicza działalność III Rzeszy w okresie II wojny światowej, kiedy to machina państwowa i wojenna wywyższała naród niemiecki, a jednocześnie chciała zniszczyć lub zniewolić inne, „gorsze” narody – w tym Żydów i Polaków. To bardzo ważna historyczna lekcja, o której nie wolno zapominać.

Patriotą jest zatem ktoś, kto czuje miłość lub przywiązanie do kraju ojczystego, jest solidarny i utożsamia się ze swoim narodem. Natomiast wrogość wobec innych narodów, chęć ich poniżenia czy tym bardziej zniszczenia to szowinizm narodowy. Dzieci i młodzież powinni mieć świadomość tego rozróżnienia; wiedzieć, że patriotyzm to postawa oparta przede wszystkim na miłości, szacunku, oddaniu – a nie na nienawiści. [...]

Prawdziwy patriotyzm [...] również może być źródłem pozytywnej samooceny, ale w konstruktywny sposób – dzięki niemu możemy czuć się częścią większej całości, możemy też myśleć o sobie jako o jednostce potrzebnej i życzliwej innym, działającej na rzecz ojczyzny i jej mieszkańców. I tutaj docieramy do kwestii, jak może wyglądać patriotyzm XXI wieku w czasach pokoju.

Źródło: <https://www.glospedagogiczny.pl/artukul/wspolczesny-patriotyzm>

Zadanie 12. (0–2)

Uzupełnij poniższy tekst w taki sposób, aby stanowił streszczenie tekstu *Współczesny patriotyzm* Magdaleny Goetz.

Magdalena Goetz porusza w swoim tekście temat

Autorka stawia tezę, że

Przestrzega przed

Wysnuwa wniosek, że

Zadanie 13. (0–1)

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Autorka przywołuje encyklopedyczną definicję hasła <i>patriotyzm</i> w dosłownym brzmieniu.	P	F
Zdaniem Magdaleny Goetz niektórzy mają bardzo emocjonalny stosunek do pojęcia patriotyzmu.	P	F

Zadanie 14. (0–1)

Która z poniższych definicji najlepiej oddaje sposób rozumienia patriotyzmu na miarę XXI wieku przez Magdalenę Goetz?

- A. Gotowość przelania krwi dla narodu i kraju.
- B. Działanie na rzecz państwa i innych jego obywateli.
- C. Umiłowanie ojczyzny jako miejsca swojego pochodzenia lub zamieszkania.
- D. Poczucie silnej więzi emocjonalnej z krajem, podkreślanie wyjątkowości swojego narodu.

Zadanie 15. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A albo B i jej uzasadnienie spośród 1.–3.

Wypowiedź *Wydaje się też, że wzrasta ich zainteresowanie historią Polski oraz wojskowością* to przykład

A. fakt,	ponieważ	1.	zawiera przypuszczenie autorki tekstu odnośnie do młodzieży.
B. opinii,		2.	przywołane zostają konkretne dane dotyczące młodych ludzi.
		3.	nie ujawnia się w niej osobisty stosunek piszącej do stawianych tez.

Zadanie 16. (0–2)

16.1. Uzupełnij poniższe zdania właściwymi formami rzeczowników. Pamiętaj o poprawnym zapisie!

Autorka artykułu przestrzega przed patriotyzmem w postaci (ksenofobia)

i (szowinizm) Bycie prawdziwym (patriota)

to przyznawanie innym (kraj) i (naród)

nałęcznej im (ranga) ze względu na ich (tradycja)

16.2. Przekształć podane zdanie pojedyncze na zdanie złożone.

Trzeba uczyć dzieci i młodzież rozróżniania patriotyzmu od poczucia wyższości nad innymi narodami.

.....

Zadanie 17. (0-1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz odpowiedź spośród oznaczonych literami A i B oraz odpowiedź spośród oznaczonych literami C i D.

Użyty w tekście Magdaleny Goetz wyraz *gadżet* to A/B, ponieważ został C/D.

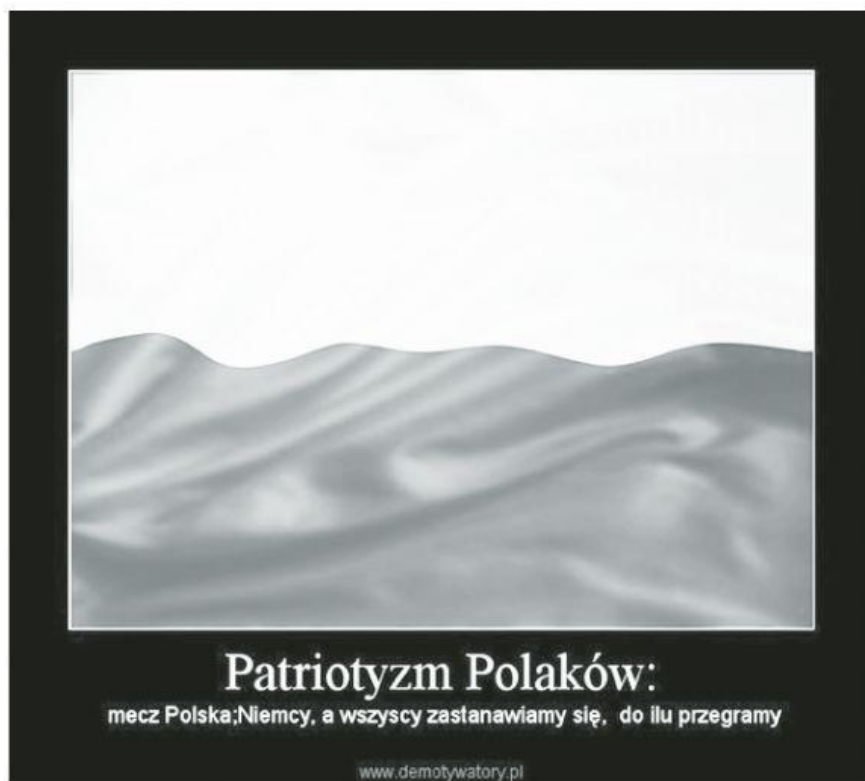
- A. zapożyczenie
B. neologizm
C. utworzony przez autorkę na potrzeby tekstu.
D. zaadaptowany do polszczyzny z języka angielskiego.

Zadanie 18. (0-2)

Bohater której lektury obowiązkowej pojmował patriotyzm nie tylko jako walkę o ojczyznę? Uzasadnij swoją odpowiedź dwoma argumentami.

Zadanie 19. (0-2)

Czy zgadzasz się z opinią autora poniższego mema na temat polskiego patriotyzmu? Użyj dwóch argumentów, którymi uzasadnisz swoje stanowisko.

[illegible]

Zadanie 20. (0-20)

Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Napisz opowiadanie o spotkaniu bohatera lektury obowiązkowej z innym bohaterem literackim, podczas którego poruszą oni problem patriotyzmu na miarę czasów, w jakich się żyje. Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz wybraną lekturę obowiązkową. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Temat 2.

Czasami Polska „krwawi, boli”. Napisz rozprawkę, w której rozważysz, czy bycie patriotą jest łatwe. W argumentacji odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej oraz do innego utworu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

[illegible]